LIFE+ i Lille Vildmose

Hvad er LIFE+ Nature?

LIFE+ Nature er EU's tilskudsordning til konkrete projekter, der er rettet mod naturbeskyttelse og naturgenopretning i Natura 2000-områder.

LIFE+ Nature is a financial instrument that supports projects aiming at the protection and restoration of Natura 2000 areas.

LIFE+ i Lille Vildmose

LIFE - Lille Vildmose

Med støtte fra EU LIFE+ gennemfører Aage V. Jensen Naturfond, Aalborg Kommune og Naturstyrelsen i fællesskab et stort naturgenopretningsprojekt i Lille Vildmose. Projektet startede i 2011 og fortsætter til og med 2016. Andre partnere i projektet er Dansk Ornitologisk Forening i Nordjylland, Lille Vildmose Naturfond og Vildmoseforeningen.

With financial support from the EU LIFE+ Nature programme the Aage V. Jensen Nature Foundation, the Municipality of Aalborg and the Danish Nature Agency will carry out an extensive nature restoration project. The project started in September 2011 and will continue until December 2016. Other project participants: Birdlife Denmark, Lille Vildmose Nature Foundation and Vildmoseforeningen.

Hvad er Natura 2000?

Natura 2000 er et netværk af særligt værdifulde naturområder i EU, der er beskyttet for at bevare mangfoldigheden af planter, dyr og naturtyper i Europa.

Natura 2000 is an ecological network of protected areas within the European Union. The objective of the network is to maintain the diversity of plants, animals and habitats .

Når LIFE+ projektet er afsluttet i 2016 er :

Objectives expected to be met before the end of the project include:

- Birkesø genskabt som en lavvandet sø på 130 ha
  - Lake Birkesø has been restored as a shallow lake
- Vandstanden hævet på ca. 770 ha - *The water level has been raised on more than 770 ha*
- Mellemområdet indhegnet og kronvildt udsat
  - The central part of the area will house a fenced population of red deer
- 200 ha er ryddet for træer og buske - *200 ha of tree growth has been cut down*
- Rovdyrene mårhund, mink og ræv en mindre trussel mod de ynglende fugle
  - Breeding birds will benefit from reduced numbers of raccoon dog, american mink and red fox
- Opsat 2 udsigtsplatforme og etableret en natursti
  - 2 observation platforms and a new footpath has been established
- Gennemført forsøg med udspredning og genvækst af sphagnum
  - Experiments with spreading and regrowth of sphagnum has been implemented

Vil du vide mere om Lille Vildmose, er du velkommen til at besøge Lille Vildmosecentret, Birkesøvej 16, tlf 9931 7550. Du kan også se mere på LIFE-projektets hjemmeside: *www.lifelillevildmose.dk*

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

AALBORG KOMMUNE.DK

AAGE V. JENSEN NATURFOND

LIFE+ i Lille Vildmose

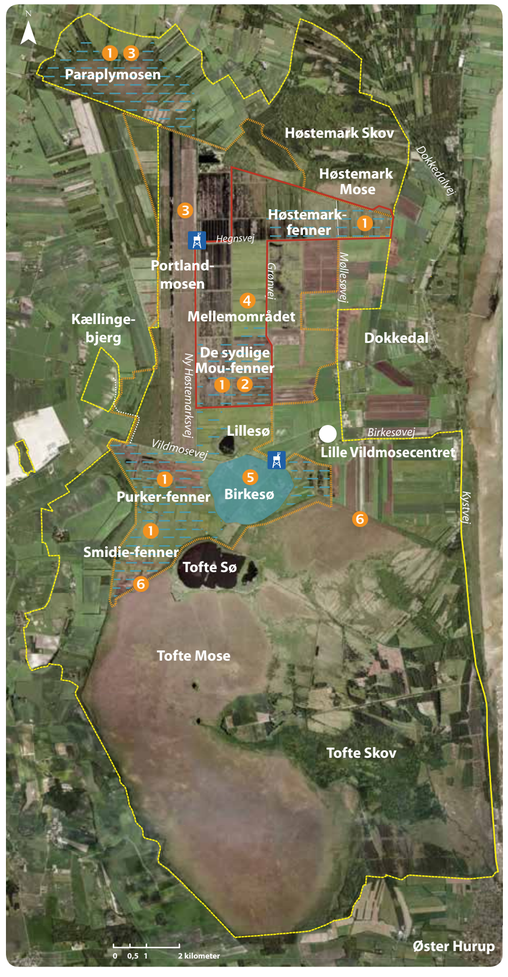

Signaturforklaring:

- Hegn i Mellemområdet *Fence line in the 'Mellemområde'*
- Natura 2000 - områdegrænse *Natura 2000 - area delimitation*
- Sti til Kællingebjerg *Footpath to Kællingebjerg*
- Vandstandshævning *Raising of water levels*
- Ny udsigtsplatform *New observation platform*
- Projektområde for vandstandshævning *Project area for raising of water level*

Luftfoto: DDO®, copyright COWI

Delprojekter i projektperioden:

1. Vandstandshævning *Raising the water level*
2. Forsøg med udspredning af sphagnum *Experiments with spreading of sphagnum*
3. Fældning af træer og buske *Clearance of trees*
4. Udsætning af kronvildt i nyt hegn *Red deer in a new fence*
5. Genopretning af Birkesø *Restoration of Lake Birkesø*
6. Sikring af Tofte Moses kanter *Reinforcement of the edges of Tofte Mose*

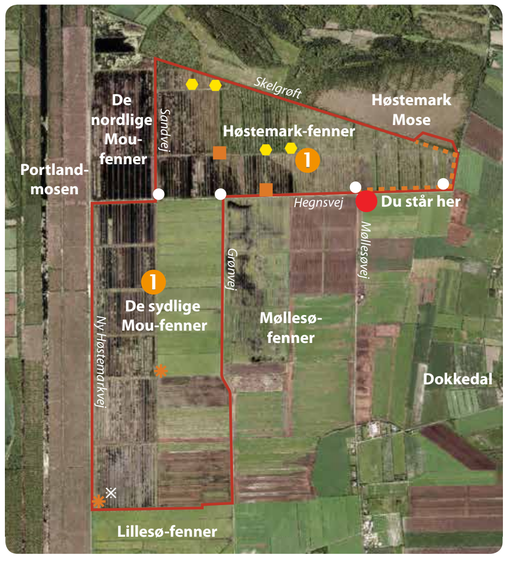

Signaturforklaring:

- Projektområde for vandstandshævning *Project area for raising of water level*
- Indbyggede membraner *Build-in membranes*
- Tilkastede grøfter *Blocking of ditches*
- Hævede røroverkørsler *Elevated pipe crossings*
- Spunsvægge *Sheet pilings*
- Nyt stemmeværk *New weir*
- Pumpe nedlægges *Pump dismantled*

Luftfoto: DDO®, copyright COWI

Naturgenopretning i Lille Vildmose

1 Vandstandshævning i Høstemark-fenner

Et af delprojekterne i LIFE+ Lille Vildmose har til formål at hæve vandstanden i Høstemark-fennerne.

Derved opnår man:

- at begrænse udsivning af vand fra Høstemark Mose
- at skabe gunstige forhold for sphagnum-vækst i Høstemark-fennerne
- at forbedre levestederne for eksempelvis tranen og områdets fugle generelt

Mellem Høstemark Mose og Høstemark-fennerne skal der pløjes en 400 m lang membran ned, og i grøften langs nord- og østsiden af Hegnsvej skal der etableres en ca. 1200 m lang bentonitmembran. Begge tiltag laves for at holde vandet inde i mosen. På seks strategiske lokaliteter vil der blive etableret spunsvægge og kastet grøfter til, ligesom fire røroverkørsler vil blive hævet.

1 Vandstandshævning i De sydlige Mou-fenner

Et af delprojekterne i LIFE+ Lille Vildmose har til formål at hæve vandstanden i de sydlige Mou-fenner mellem Ny Høstemarkvej og Grønvej.

Derved opnår man:

- at begrænse udsivning af vand fra Portlandmosen
- at skabe gunstige forhold for sphagnum-vækst i Mou-fennerne
- at forbedre levestederne for eksempelvis tranen og områdets fugle generelt

Den nuværende pumpestation vil blive nedlagt og fjernet. Tilsvarende vil et stemmeværk syd for pumpestationen blive erstattet af et nyt, således at vandstanden kan hæves og reguleres. Samme funktion vil et nyetableret stemmeværk i den nordøstlige del af området have.

Det overordnede mål for begge projekter er på langt sigt at genskabe aktiv højmose. Ved at holde de tilbageværende sphagnumlag vandmættede undgår man yderligere nedbrydning og skaber de bedste forudsætninger for genopretning af højmosen.

Tilkastning af grøft
Closing of ditches

Tranemor med unge *Foto: © Jan Skriver*
Young crane and her mother

Spunsvæg
Sheet piling

Raising the water level in the Høstemark-fenner
The aim of this project is to raise the water level of the Høstemark-fenner.

This project will achieve the following:

- *Water leakage from the Høstemark Mose raised bog is reduced.*
- *Conditions for the growth of peat moss within Høstemark-fenner are improved.*
- *The natural habitats of the crane and the bird-life in general are improved.*

A 400 metre long membrane will be ploughed into the peat along the southern edge of the Høstemark Mose and a 1.200 m long bentonite membrane will be build into the peat along the eastern side of the road Hegnsvej.

At six strategic locations, sheet pilings will be installed, ditches will be blocked and four pipe crossings will be elevated. For both projects, the main aim in the long term is to restore active raised bog. Constant inundation of the remaining layers of peat moss prevents further erosion and provides optimum conditions for the regrowth of sphagnum and the restoration of the raised bog.

Raising the water level in the southern Mou-fenner
The aim of this subproject of LIFE+ Lille Vildmose is to raise the water level in the southern Mou-fenner between the roads Ny Høstemarkvej and Grønvej .

The project will achieve the following:

- *Water leakage from the Portlandmose raised bog is reduced.*
- *Conditions for the growth of peat moss within the southern Mou-fenner are improved.*
- *The natural habitats of the crane and the bird-life in general are improved.*

The current pump station will be dismantled and removed. The barrage located south of the pump station will be upgraded, allowing the water level to be raised. A newly established barrage in the north-east end of the area will serve the same purpose.